

101149

Quislings statskupp

Av Jan Didriksen

Aftenposten Mandag 11. april 1988

I sin artikkel i Aftenposten den 7. april understreket M. Dahl-Hansen at det aldri var «hverken i Quislings eller tyskernes tanker at han skulle gjøre statskupp med sine norske tilhengere uten tysk hjelp». Nei, det er selvsagt riktig. Hva jeg ga utrykk for i min artikkel i Aftenposten den 25. mars, var at Quislings statskupp hang sammen med at to forskjellige okkupasjonsplaner krysset hverandre den 9. april 1940.

Quislings egen plan for statskuppet ble dokumentert under landssviksaken bl.a. ved en beretning av 15. juni 1940 om «Den politiske forbedelse av Norgesaksjonen». I denne beretning fastslåes følgende:

«Quisling hadde til hensikt

å sende en rekke av ham utvalgte, særlig pålitelige folk til Tyskland, som her skulle få en kort militær utdanning i en fullstendig avsondret leir. De skulle da som lokal-kjente og sprogmektige bli tildelt en tysk særkommando, som, ført over til Oslo på kullskipene, hadde å gjennomføre en politisk aksjon. Quislings tanke var her, på denne vis straks å sikre seg de ledende motstandere i Norge, inklusive Kongen, for på forhånd å hindre en militær motstand i Norge. Straks etter begynnelsen av denne politiske aksjon skulle da — på en offisiell anmodning fra Quisling til den tyske riksrådgjering — den militære besettelse av Norge finne sted; den militære oppmarsj må-

te da allerede være fullført. Denne plan innebar foruten den store fordel med overraskelse en hel rekke farer, som eventuelt kunne medføre at den mislyktes. Av denne grunn ble den behandlet meget sendrektig, men forehavendet ble ikke nektet overfor den norske part.»

For risikabel

Denne plan var, sett fra tysk side, åpenbart for risikabel, både politisk og militært. Hitler og den tyske militærkommando utarbeidet sin egen plan, som tok sikte på å få kongen og regjeringen Nygaardsvold til å bøye seg for en tysk okkupasjon. Hverken i det ultimatum som den tyske minister overleverte utenriksminister Koht om morgenen den 9. april, eller i de detaljerte instruksjoner for de tyske invasjonstropper er Quisling eller NS nevnt med et ord.

I tyskernes okkupasjonsplan var m.a.o. Quisling ikke tildelt noen rolle.

Da regjeringen Nygaardsvold avviste det tyske ultimatum, fant Quisling tiden inne til å foreta sitt statskupp. Han hoppet inn på banen som en hund i et spill kjegler og utropte seg selv til statsminister.

Når det gjelder Quislings betydning i okkupasjonstidens historie, er det på det rene at han hverken 9. april 1940 eller senere under okkupasjonstiden hadde kunnet spille noen politisk rolle uten tyske bajonetter.